

УДК 327.323(477+061.1ЄС)351.746.1

DOI <https://doi.org/10.32782/2312-1815/2024-19-5>

Андрій Воронич

ORCID: 0009-0003-8163-6341

ПОНЯТТЯ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ЯК МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

У статті здійснено аналіз поняття транскордонного співробітництва, його характерних рис та особливостей. Актуальність теми зумовлена міжнародною ситуацією в світі, що насамперед пов'язано із повномасштабним вторгненням росії на територію України, що зумовило підвищення значення транскордонного співробітництва України із державами-сусідами у гуманітарній та оборонній сферах.

Доведено, що транскордонне співробітництво відіграє одну із ключових ролей у механізмах забезпечення держави на національному рівні. Військова агресія російської федерації становить пряму загрозу національній безпеці України та розвитку її транскордонного співробітництва.

Ключові слова: транскордонне співробітництво, національна безпека, Україна, Європейський Союз.

Вступ. Існування будь-якої сучасної цивілізованої держави важко уявити без співпраці та співробітництва із іншими країнами. Це, на нашу думку, важливий чинник соціально-економічного, політичного, національного та культурного розвитку держави.

Україна є найбільшою державою Європи та розміщується у самому її центрі, що зумовлює необхідність здійснення нею транскордонного співробітництва. На підтвердження цього Л. Демидчук зазначає, що 19 областей України є прикордонними, а протяжність державного кордону України найдовша у Європі. З огляду на це Україні необхідно проводити політику транскордонного співробітництва. [6]

Сучасний світ постійно зазнає змін, що відображається у політичній, економічній, соціальній, культурній та інших сферах життя українського суспільства в сьогоdnішніх реаліях війни.

Війна в Україні загострила питання транскордонного співробітництва, що повинне пом'якшити наслідки війни для нашої держави та досягнення Україною усіх цілей в сьогоdnішній та майбутній перспективах.

Транскордонне співробітництво у Європі має за мету зміцнення міжнародного порядку, а також розв'язання міжнародних конфліктів та є інструментом культурного діалогу між європейськими націями.

Матеріал та методи дослідження. У процесі роботи було проаналізовано поняття транскордонної співпраці та її важливості для формування національної безпеки України. Було застосовано методи аналізу та синтезу, дедукції та індукції.

Результати та обговорення. Транскордонне співробітництво регламентується низкою нормативно-правових актів різних рівнів, починаючи від міжнародних та міждержавних договорів до власне національних законодавств. [10, с. 57]

Перш за все слід визначити сутність поняття транскордонне співробітництво, а тоді переходити до означення її впливу на національну безпеку держави.

Українські науковці А. Дунська та Г. Жалдак наводять важливі аргументи того, що термін «транскордонне співробітництво» вперше було використане 21 травня 1980 р. Тоді країни Європи підписали Європейську рамкову конвенцію у Мадриді (Іспанія). [7]

Відповідно до ст. 2 Європейської рамкової конвенції про транскордонне співробітництво даний термін розглядається крізь призму «будь-яких спільних дій, спрямованих на посилення та поглиблення добросусідських відносин між територіальними общинами або властями, які

знаходяться під юрисдикцією двох або декількох Договірних Сторін, та на укладення з цією метою будь-яких необхідних угод або досягнення домовленостей [2].

Україна як суверенна та незалежна держава приєдналася до цієї рамкової конвенції 14 липня 1993 року.

Водночас для повного розуміння сутності поняття «транскордонне співробітництво» варто розглянути його трактування в українському законодавстві.

24 червня 2004 року був прийнятий Закон України «Про транскордонне співробітництво» № 1861-IV у якому поняття «транскордонного співробітництва» подається як певні «спільні дії, що спрямовані на встановлення і поглиблення економічних, соціальних, науково-технічних, екологічних, культурних та інших відносин між територіальними громадами, їх представницькими органами, місцевими органами виконавчої влади України та територіальними громадами, відповідними органами інших держав, у межах компетенції, визначеної їх національним законодавством» [1].

Важливо зазначити, що євроінтеграційний шлях України визначив необхідність узгодження українського законодавства із нормами права Європейського Союзу. З метою поглиблення та покращення функціонування співробітництва у прикордонних регіонах, Україна приєдналася до Європейської хартії прикордонних та транскордонних регіонів.

Українська науковиця Л. Олдак слушно зауважує, що приєднання нашої держави до цих договорів значно розширює правове поле регулювання транскордонного співробітництва [10, с. 57].

Надважлива роль транскордонного співробітництва відкрилася із початком повномасштабного вторгнення Росії на території України, що було цинічно здійснено агресором 24 лютого 2022 року.

Насамперед це пов'язано із поступовим зростом підтримки України міжнародною спільнотою, а саме надання зброї та необхідного обладнання, що потрібне Збройним Силам України для відбиття ворожих атак.

Слід зауважити, що найактивніше транскордонне співробітництво відбувається на західному кордоні України – із Польщею, а також Румунією та Молдовою. Ці європейські країни стали своєрідними європейськими хабами, на території яких зберігаються та переправляються в Україну далекобійна зброя, танки, БМП, артилерійські системи, а також літаки.

О. Базарна, А. Рвач та Д. Громоздов виділяють чотири рівні реалізації транскордонного співробітництва:

– 1 рівень – міжнародний – йдеться про реалізацію загальноєвропейських інтересів, а також здійснення та контроль європейських регіональних політик;

– 2 рівень – державний – формування, втілення та реалізація національної політики у сфері транскордонного співробітництва, що узгоджуються із національними інтересами та цілями держави;

– 3 рівень – регіональний – йдеться про формування та реалізацію політики розвитку транскордонного співробітництва у регіоні, де знаходиться держава. Це у свою чергу зобов'язує її координувати свою політику із політикою сусідніх держав;

– 4 рівень – місцевий – найнижчий рівень реалізації розвитку транскордонного співробітництва як механізму забезпечення національної безпеки. На цьому рівні відбувається координація між територіальними суб'єктами (громадами) прикордоння, які формують та співкоординують її реалізацію в житті [3, с. 179].

Не зважаючи на активізацію транскордонного співробітництва західних регіонів України із прикордонними регіонами сусідніх країн, військова агресія російської федерації створює низку проблем на шляху цілісної та повноцінної реалізації такого виду співробітництва між цивілізованими європейськими державами. Серед головних проблем можна назвати наступні:

– Порушення безпекової ситуації – військова агресія РФ створює небезпеку на кордонах, що значно впливає на рух та пересування населення.

– Порушення прав людини та громадянина – військово-політичні конфлікти та війни завжди нівелюють права людини, які є важливою складовою функціонування транскордонного співробітництва. Порушення таких прав тягне за собою гуманітарну, економічну, політичну та низку інших криз, що погано впливає на внутрішнє становище держави, а також її престиж на міжнародній арені.

– Політичні конфлікти та напруження – у кожній із сторін війни є свої союзники, тому першочерговими завданнями ворогуючих сторін є намагання здійснити розкол у таборі союзників та посіяти розбрат. Серед найяскравіших прикладів можна назвати страйки польських фермерів, блокування польсько-українського кордону, що зривало вчасні терміни постачання західної зброї на фронт, проросійські погляди угорського прем'єр міністра Віктора Орбана, який всіяко за гроші Москви очорнює Київ та намагається захвати палки у колеса на євроінтеграційному шляху України.

– Економічні проблеми – проблеми на кордоні можуть супроводжуватися зниження швидкості надходження військової та гуманітарної безпеки, а також знижує товарообіг між сторонами.

– Перешкоди у експорті та імпорті товарів із державами-партнерами – погіршення стосунків між державами-сусідами досить часто супроводжується одно- чи двосторонніми обмеженнями у експорті продукції, що насамперед негативно впливає на циркуляцію коштів [13, с. 101].

Л. Демидчук додає, що є декілька чинників, що стримують розвиток транскордонного співробітництва в умовах російсько-української війни:

– Державна верхівка недооцінює роль транскордонного співробітництва, що може стати одним із інструментів розвитку низки українських регіонів.

– В Україні відсутня чітке законодавчо закріплене бачення та механізми залучення інвестицій іноземних країн.

– Низький рівень фінансової підтримки транскордонних проєктів.

– Економічна частка в реалізованих проєктах транскордонного характеру є незначною та часто має під собою політичну та культурну спрямованість.

– Бачення уряду та органів місцевого самоврядування перспектив розвитку співробітництва в прикордонних областях України є досить часто обмеженим [6, с. 254].

З огляду на вище сказане, ми вважаємо, що вирішення першочергових проблем в сфері транскордонного співробітництва є національними інтересами України з метою забезпечення належного рівня функціонування та стійкості національної безпеки.

З лютого 2022 року Україна почала стрімкий та впевнений рух до повноправного членства у Європейському Союзі. Як наголошують експерти факт наближення ЄС до кордонів України змінює характер та особливості транскордонного співробітництва. Україна прагне включити свої прикордонні регіони у систему загальноєвропейських тенденцій та перейняти досвід європейців у транскордонному співробітництві.

На нашу думку, для кращого забезпечення транскордонного співробітництва як важливої ланки національної безпеки слід приділити велику увагу захисту західних кордонів України. Враховуючи, що спільний кордон України та Польщі став своєрідним транспортним хабом через який на територію нашої держави доставляють гуманітарну та військову допомогу, він став об'єктом прискіпливої уваги з боку ворога.

Для того щоб не погіршити та не перервати транскордонні зв'язки слід надійно захистити небо засобами протиповітряної оборони, які збиватимуть крилаті ракети, які летять в бік кордону.

Насамперед, тут йдеться про безпеку громадян, спільного кордону. Вже були прецеденти, що ракети чи шахеди залітали у повітряний простір Польщі.

Щоб належним чином реалізувати функціонування транскордонного співробітництва, яке є складовою системи національної безпеки України слід передбачити та здійснити наступні заходи:

– Запустити та посилити належну інформаційну підтримку транскордонним проєктам України.

– Створення критеріїв, за якими б виявляли економічні переваги України як транзитної держави і відповідно використовували з цією метою.

– Надати та збільшити повноваження органів місцевого самоврядування у питаннях що стосуються співпраці із регіонами інших держав та втілення у життя спільних транскордонних завдань та проєктів, які у свою чергу сприяють розвитку відповідних регіонів.

– Запровадження прозорої системи менеджменту, який повинен здійснювати моніторинг та оцінку вже реалізованих проєктів і на їх основі робити оцінки та пропонувати шляхи розвитку даного типу співробітництва [6, с. 255].

Варто зазначити, що не менш важливими аспектами у механізмі реалізації транскордонного співробітництва є розвиток прикордонних територій –будівництво відповідної інфраструктури, розвиток наявної мережі логістичних центрів і центрів підтримки підприємницької діяльності, зведення українського законодавства до відповідності законодавств держав-сусідів.

Не менш важливо дбати й про екологію. Тому в рамках реалізації транскордонного співробітництва слід координувати спільні дії у напрямках екологічного та соціально-економічного розвитку прикордонних територій.

Усі ці заходи повинні покращити механізми транскордонного співробітництва прикордонних регіонів України із державами-сусідами. Також О. Жук звертає увагу на те, що розвиток європейської інтеграції потребує повноцінної та цілеспрямованої політики у сфері транскордонного співробітництва. Головною метою такої політики є розвиток соціально-економічного розвитку, а також наближення стандартів життя українського суспільства до європейського та покращення суспільних відносин [8, с. 52].

Українські дослідниці О. Пархомчук та О. Коппель вважають, що транскордонне співробітництво в цілому сприяє відкриттю нових можливостей для спільного повноцінного розвитку, розв'язуванню різноманітних протиріч між державами та вирішенню спільних викликів, що стоять перед сусідами.

Також цей вид співробітництва сприяє консолідації держав у регіоні, покращує міжнародну співпрацю між ними та збільшення стабільності і миру у зазначеному регіоні [11, с. 172].

В. Качур наводить дані представника України при Європейському Союзі у напрямку розвитку транскордонного та регіонального співробітництва було здійснено наступні заходи:

– Україна та Єврокомісія підписала 4 програми прикордонного співробітництва Європейського інструменту сусідства протягом 2014-2020 рр. Серед них: «Україна – Румунія», «Угорщина – Словаччина, – Румунія – Україна», «Басейн Чорного моря», «Польща – Україна – Білорусь».

– Участь України у програмі прикордонного співробітництва Interreg NEXT, що відбувається на зовнішніх кордонах Європейського Союзу протягом 2021–2027 рр. з сусідніми країнами у різноманітних сферах: охорона здоров'я, сталий транспорт, культура, енергетична освіта, екологія, а також економічне та туристичне співробітництво. Крім цього відбувалося вирішення різноманітних питань транскордонної співпраці у різних сферах життєдіяльності держави та суспільства.

– Утворення у 2015 р. робочої групи з питань децентралізації Комітетом регіонів ЄС. Цьому передувало головна ціль цієї реформи – здійснення реформування місцевого самоврядування і територіальної організації влади.

– Найактивніше Україна діяла в програмі «Східного партнерства», яке серед іншого передбачає розвиток такого виду співробітництва як транскордонне (прикордонне). Це здійснювалося шляхом взаємодії та контактів людей, суспільства, а також зросту адміністративного потенціалу регіонів на місцях;

– Україна послідовно підтримувала спеціальне створення для Карпатського регіону нової макрорегіональної Стратегії ЄС, що ґрунтується на засадах внутрішнього потенціалу та збереження культурної та природної спадщини. З цією метою Україна, Польща, Угорщина та Словаччина у 2018 році підписали спільну Декларацію про наміри щодо створення нової макрорегіональної стратегії ЄС щодо Карпатського регіону.

– Україна брала участь у макрорегіональних стратегіях ЄС. Серед них можна виділити Стратегію ЄС щодо Дунайського регіону, а також у Дунайській транснаціональній програмі, що здійснювалася у 2019-2020 р. [9, с. 160].

Підсумовуючи слід навести думку В. Гречко та О. Касинця, які стверджують, що транскордонне співробітництво досить позитивно впливає на розвиток держави в цілому та її окремих регіонів та фактично є важливим поступом України на шляху до Європейського Союзу. [5]

Висновки. Враховуючи важливість та актуальність транскордонного співробітництва особливо в умовах повномасштабної російсько-української війни можемо дійти до наступних висновків:

Транскордонне співробітництво є важливим структурним елементом національної безпеки України, функціонування якого є сприяє повноцінному розвитку усього безпекового сектору нашої держави.

Транскордонне співробітництво є виявом співпраці сусідніх регіонів чи держав у таких сферах як економіка, культура, туризм, медицина. Воно відіграє важливу роль у сучасному світі, враховуючи глобалізаційні процеси воно сприяє різносторонньому розвитку держав.

Війна в Україні породила низку небезпек та перешкод, які необхідно нейтралізувати з метою збереження відповідного рівня співробітництва України із сусідніми державами та збереження добрих стосунків між ними.

На регіональному рівні такий вид співпраці сприяє розвитку прикордонних районів та регіонів, що відповідно сприяє покращенню життя громадян, яке є однією із цілей національної безпеки України.

В сучасних умовах війни Україна стикається із застарілою правовою базою, тому варто приділити увагу дослідженню транскордонних процесів та вдосконалення правової бази державного регулювання транскордонної співпраці. В умовах євроінтеграційних процесів Україні слід прирівняти своє законодавство до права Європейського Союзу.

Також слід покращити взаємодію державних та місцевих органів влади у сфері розвитку прикордонних регіонів, їх презентабельності та зацікавленні потенційних інвесторів.

Транскордонне співробітництво важливе з тієї точки зору, що вона є складовою національної безпеки та сприяє тіснішій та глибшій євроінтеграції України у загальноєвропейські процеси.

Також воно сприяє позитивним тенденціям розвитку добросусідських відносин, зближенню країн та регіонів. Розвитку транскордонного співробітництва сприяє співпраця України та Європейського Союзу у низці політичних, соціально-економічних та екологічних, культурних та інших сферах життєдіяльності України як держави. Також цьому сприяє співпраця із Україною низки окремих держав-членів та вплив прикордонної взаємодії на місцевому, регіональному та державному рівнях.

Послідовна державна політика у сфері транскордонного співробітництва покращує становище національної безпеки, а також підвищує рівень життя та добробуту населення прикордонних регіонів нашої держави.

Література:

1. Про транскордонне співробітництво : Закон України від 24.06.2004 р. № 1861-IV : станом на 27 черв. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-15#Text> (дата звернення: 20.09.2024).
2. Про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями: Європейська рамкова конвенція від 21 травня 1980 р. у ред. від 16 листопада 2009 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_106/ed20091116#Text

3. Базарна О., Рвач А., Громоздов В. Транскордонне співробітництво західних регіонів України. Науковий вимір осмислення та пошуку оптимальних моделей розвитку України: маркетинговий, економічний, фінансовий та управлінський аспекти: Зб. матеріалів міжнар. науково-практ. конф., м. Київ, 4–5 берез. 2024 р. Київ, 2024. С. 178–180. URL: <https://www.socosvita.kiev.ua/sites/default/files/%20iz%20DOI.pdf#page=177>
4. Воронич А. Транскордонне співробітництво України та ЄС в контексті військової агресії РФ. *Політичні процеси сучасності: глобальний та регіональний виміри* : матеріали V Міжнар. науково-практ. конф., м. Івано-Франківськ, 25–26 квіт. 2024 р. 2024. С. 143–150. URL: [https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/62782/1/Івано-Франківськ_25-26.04.2024%20\(Ч.%20\).pdf#page=143](https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/62782/1/Івано-Франківськ_25-26.04.2024%20(Ч.%20).pdf#page=143)
5. Гречко В., Касинець О. Організаційно-правове регулювання транскордонного співробітництва України. *Управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів: реальії та виклики* : тези доп. VI Міжнар. науково-практ. конф., м. Мукачево, 4–5 квіт. 2024 р. 2024. С. 49–50. URL: http://dspace-s.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/11408/1/Organizational_and_legal_regulation_of_cross-border_cooperation_in_Ukraine.pdf
6. Демидчук Л. Проблеми транскордонного співробітництва України. *Актуальні питання товарознавства, біотехнології, експертизи та митної справи* : зб. матеріалів Міжнар. науково-практ. інтернет-конф., м. Полтава, 20 лют. 2024 р. Полтава, 2024. С. 252–256. URL: <http://www.tpt.puet.edu.ua/files/zb-conf-2024.pdf#page=252> (дата звернення: 21.09.2024).
7. Дунська А., Жалдак Г. Транскордонне співробітництво: сутність та перспективи розвитку. *Підприємництво та інновації*. 2019. № 7. С. 56–64. URL: <http://ei-journal.in.ua/index.php/journal/article/view/170> (дата звернення: 20.09.2024).
8. Жук К. О. Співробітництво України та країн ЄС в умовах війни України проти Російської Федерації. Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини». Національний авіаційний університет. Київ, 2024. 66 с. URL: <https://dspace.nau.edu.ua/handle/NAU/64795>
9. Качур В. Правові аспекти сучасного транскордонного співробітництва України та ЄС. *Глобальна безпека та асиметричність світового господарства в умовах нестабільного розвитку економічних систем* : матеріали III науково-практ. інтернет-конф., м. Кропивницький, 8 груд. 2023 р. Кропивницький, 2023. С. 158–161. URL: <https://dspace.kntu.kr.ua/server/api/core/bitstreams/c494c2a4-26b8-4ef5-91f4-dec9a7d75052/content#page=157> (дата звернення: 21.09.2024).
10. Олдак Л. Основні аспекти державного регулювання транскордонного співробітництва на регіональному рівні в Україні. *Таврійський науковий вісник. Серія : Публічне управління та адміністрування*. 2024. № 1. С. 55–59. URL: <https://www.journals.ksauniv.ks.ua/index.php/public/article/view/527> (дата звернення: 20.09.2024).
11. Пархомчук О., Коппель О. Транскордонне співробітництво та міжнародні відносини в Європі. 2024. *Політикус* № 1. С. 170–173. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/19978> (дата звернення: 21.09.2024).
12. Транскордонне співробітництво: правові основи та успішні практики : посібник. Євчак Ю. Б., Зарді А., Лазур Я. В., Очкаї Д., Санченко А. Є., Сошников А. О., Устименко В. А., Фетько Ю. І. ; за заг. ред. В. А. Устименка ; ред.-упоряд. Гук А. К., Санченко А. Є. К., 2020. 152 с.
13. Фицик А. Проблеми і ризики транскордонного співробітництва в умовах агресії РФ проти України. м. Івано-Франківськ, 1–5 квіт. 2024 р. Івано-Франківськ, 2024. С. 102–103. URL: <https://nauka.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/122/2024/07/zbirnyk-tez-vykladachiv.pdf#page=102> (дата звернення: 20.09.2024).

References:

1. Pro transkordonne spivrobotnyctvo: Zakon Ukrainy [On cross-border cooperation: Law of Ukraine] (2004, June 24). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-15#Text> [in Ukrainian].
2. Pro transkordonne spivrobotnyctvo mizh terytorialnyimi obshchynamy abo vlastiamy: Europeyska ramkova konvencija [On cross-border cooperation between territorial communities or authorities: European Framework Convention] (1980, May 21). Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_106/ed20091116#Text [in Ukrainian].
3. Bazarna, O., Rvach, A., & Gromozdov, V. (2024) Transkordone spivrobotnyctvo zahidnyh rehioniv Ukrainy [Cross-border cooperation of the western regions of Ukraine]. *Naykovyi vymir osmyslennia ta poshyky optymalnykh modeley rozvytku Ukrainy: marketyngovi, ekonomichni, finansovi ta upravlinski aspekti*. Retrieved from <https://www.socosvita.kiev.ua/sites/default/files/%20iz%20DOI.pdf#page=177> [in Ukrainian].

4. Voronych, A. (2024). Transkordonne spivrobitnyctvo Ukrainy ta ES y konteksti viyskovoї agresii rf [Cross-border cooperation of Ukraine and the EU in the context of military aggression of the Russian Federation] *Politychni procesy sychasnosti; globalnyi ta regionalnyi vymiry*. Retrieved from [https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/62782/1/Івано-Франківськ_25-26.04.2024%20\(Ч.%20\).pdf#page=143](https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/62782/1/Івано-Франківськ_25-26.04.2024%20(Ч.%20).pdf#page=143) [in Ukrainian]
5. Hrechko, V., & Kasynets O. (2024). Organizatsiyno-pravove regyliuvannia transkordonnogo spirobitnyctva Ukrainy [Organizational and legal regulation of cross-border cooperation of Ukraine]. *Upravlinnia socialno-ekonomichnymy transformaciiamy hospodarskih procesiv: realii ta vyklyky*. Retrieved from http://dspace-s.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/11408/1/Organizational_and_legal_regulation_of_cross-border_cooperation_in_Ukraine.pdf [In Ukrainian]
6. Demydchuk, L. (2024). Problemy transkordonnogo spivrobitnyctva Ukrainy. [Problems of cross-border cooperation of Ukraine.] *Aktyalni pytannia tovaroznavstva, biotehnologii, ekspertyzy ta mytnoi spravy*. Retrieved from <http://www.tpt.puet.edu.ua/files/zb-conf-2024.pdf#page=252> [In Ukrainian]
7. Dynska, A., & Zhaldak, G. (2019). Transkordonne spivrobitnyctvo: sutnist ta perspektyvy rozvytku. [Cross-border cooperation: essence and development prospects.] *Pirpyemnyctvo ta innovacii*. Retrieved from <http://ei-journal.in.ua/index.php/journal/article/view/170> [In Ukrainian]
8. Zhuk, K. (2024). Spivrobitnyctvo Ukriani ta krain ES v umovah viyny Ukrainy proty rosiyskoi federacii [Cooperation between Ukraine and the EU countries in the conditions of Ukraine's war against the Russian Federation] Retrieved from <https://dspace.nau.edu.ua/handle/NAU/64795> [In Ukrainian]
9. Kachur, V. (2023). Pravovi aspekty sychasnogo transkordonnogo spivrobitnyctva Ukrainy ta ES [Legal aspects of modern cross-border cooperation between Ukraine and the EU] *Globalna bezpeka ta asymetrychnist svitovogo hospodarstva v umovah nestabilnogo rozvytku ekonomichnykh system*. Retrieved from <https://dspace.kntu.kr.ua/server/api/core/bitstreams/c494c2a4-26b8-4ef5-91f4-dec9a7d75052/content#page=157> [In Ukrainian]
10. Oldak, L. (2024). Osnovni aspekty derzavnogo reguliuvannia transkordonnogo spivrobitnyctva na regionalnomy rivni v Ukraini [Basic aspects of state regulation of cross-border cooperation at the regional level in Ukraine] *Tavriyskiy naukovyi visnyk. Seria: pyblicne upravlinnia ta administrivannia* Retrieved from <https://www.journals.ksauniv.ks.ua/index.php/public/article/view/527> [In Ukrainian]
11. Parhomchuk, O., & Koppel, O. (2024). Trankordonne spivrobitnyctvo ta mizhnarodni vidnosyny v Europi [Cross-border cooperation and international relations in Europe.] *Politykys*. Retrieved from <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/19978> [In Ukrainian]
12. Transkordonne spivrobitnyctvo: pravovi osnovy ta uspishni praktykym (2020). [Transkordonne spivrobitnyctvo: pravovi osnovy ta uspishni praktyky]. Posibnyk red.-uporiad. Huk A. K., Sanchenko A. Ye. K., 152 s. [In Ukrainian]
13. Fychuk, A. (2024). Problemy ta ryzyky transkordonnogo spivrobitnyctva v umovah rosiyskoi agresii proty Ukrainy [Problems and risks of cross-border cooperation in the conditions of Russian aggression against Ukraine]. Retrieved from <https://nauka.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/122/2024/07/zbirnyk-tez-vykladachiv.pdf#page=102> [In Ukrainian]

Andrii Voronych. The concept of transborder cooperation as a mechanism for ensuring national security

The article analyzes the concept of cross-border cooperation, its characteristic features and peculiarities. The relevance of the topic is due to the international situation in the world, which is primarily related to the full-scale invasion of Russia on the territory of Ukraine, which led to an increase in the importance of cross-border cooperation of Ukraine with neighboring countries in the humanitarian and defense spheres.

It has been proven that cross-border cooperation is one of the key roles in the mechanisms of providing the state at the national level. The military aggression of the Russian Federation poses a direct threat to the national security of Ukraine and the development of its cross-border cooperation.

Key words: *cross-border cooperation, national security, Ukraine, European Union.*

Відомості про автора:

Андрій Воронич – аспірант кафедри політичних інститутів та процесів, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника.